

Broedgeval van de Kleine Vliegenvanger (*Ficedula parva*) in Nederland

door

M. J. TEKKE

(*A breeding-case of the Red-breasted Flycatcher in the Netherlands*)

Op 11 juli 1967 ontving ik van het lid, Dr. Fop I. Brouwer te Haren (Gr.) zonder commentaar 2 brieven, aan hem gericht door mevrouw A. M. van Roggen-Buiskool, eveneens wonend aldaar. In de eerste brief, dd. 12 mei jl., deelde zij mede dat in haar tuin sedert enige dagen in een klein Pimpelmezenkastje een Kleine Vliegenvanger nestelde. „Ik schrijf dit omdat ik in „Vogelgids” las dat dit vogeltje hier zelden voorkwam. Aan de hand van de gids is hij duidelijk te herkennen, ook de zang.”

De tweede brief, dd. 6 juli, werd geschreven omdat de heer Brouwer op 5 juli jl. over dit broedgeval had gesproken voor de Radio-Omroep Noord. Zij deelde hierin mede dat zij „Zien is Kennen” en „Vogelgids” zorgvuldig had nagekeken en de gegevens klopten: kleur, tekening, gedrag en liedje. „De eerste dag probeerden de vogels dorre beukebladeren door het vlieggat te stoppen, hetgeen niet gelukte.” („In „Zien is Kennen” staat: „broedt in beukenbossen”); ca. 15 juni zijn de jongen uitgevlogen.

Op 15 juli jl. telefoneerde ik met mevrouw Van Roggen voor het verkrijgen van nadere inlichtingen. Zij deelde mij toen mede dat zij de vogels, die in haar tuin voorkomen, goed kent; zij had direct gezien dat de nieuwe verschijning iets bijzonders was. Er was een paartje dat opviel door geringe grootte („kleine vogeltjes”) en het gedrag was dat van een vliegenvanger. Op mijn vraag of zij de rode borst had gezien, kreeg ik tot antwoord: „de kleur bij het mannetje was oranje, het vrouwtje was fletser van kleur”. Ook de witte vlekken op de staart had zij herhaaldelijk goed gezien, alsook het wippen met de staart. Zij kent de Bonte Vliegenvanger goed, want zij heeft vroeger in Wageningen gewoond. De zang beschreef zij als zeer welluidend met het typische „futie futie . . .” en de in toonhoogte dalende eindstrofe (hetgeen overeenkomt met de door mij uitvoerig beschreven zang van de soort in Limosa 32: 199; Te). Het nestkastje was vanuit de zitkamer gemakkelijk waar te nemen en zij maakte bovendien gebruik van een kijker. Bij een controle waren er 2 eieren en 1 jong in het nestkastje aanwezig.

Ir. J. van Roggen bevestigde mij dat ook hij beide vogels had gezien met de witte staartvlekken en de typische wijze van vliegen van vliegenvangers.

Bedacht moet worden dat het kleine vlieggat van het Pimpelmezenkastje ook niet zonder betekenis is.

Het behoeft geen verwondering te wekken dat thans een broedgeval binnen onze grenzen is vastgesteld. Dat dit in het noord-oosten is geschied, ligt voor de hand, aangezien het broedgebied van de soort in Noord-Duitsland zich uitstrekt in het kustgebied van de Oostzee van O. Holstein tot Mecklenburg en Brandenburg.

De broedgevallen in 1885 en 1886 in Vorden, in 1924 bij Almelo en in 1954 te Eerbeek stonden niet onomstotelijk vast. In *Limosa* 32 (1959): 201 schreef ik dat de soort bezig was zijn verspreidingsgebied in westelijke richting uit te breiden en ik riep de waarnemers langs onze oostgrens op om attent te zijn op het verschijnen van de Kleine Vliegenvanger.

De waarnemingen van de soort in Nederland vallen overwegend na de broedtijd en deze hebben derhalve betrekking op doortrekkers. Vóór 1900 beschikten wij over 1 vondst. Van 1900-1959 zijn er 9 waarnemingen uit de maanden april-juni en 22 uit juli-oktober; van 1960 tot heden 6 waarnemingen uit maart-juni en 36 uit juli-november.

SUMMARY:

A breeding-case of the Red-breasted Flycatcher in the Netherlands

In May 1967 a nest of the Red-breasted Flycatcher was found in a nestbox in a garden in Haren, Province of Groningen. This is the first authenticated breeding-case for the Netherlands.